

Nr 89.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående rätt för bergmästaren Carl Oskar Norelius att övergå å den för bergsstaten nu gällande avlöningsstaten; given Stockholms slott den 14 mars 1924.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Nils Wohlin.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 14 mars 1924.

Närvarande:

Statsministern TRYGGER, ministern för utrikes ärendena friherre MARKS VON WÜRTEMBERG, statsråden MALM, EKEBERG, BESKOW, MALMROTH, HASSELROT, STRIDSBERG, LÜBECK, CLASON, WOHLIN, PETERSSON.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Wohlin, anför:

Vid den reglering av löneförmånerna vid bergsstaten, som ägde rum år 1885, bestämdes bergmästarnes avlöning till 4,000 kronor för år räknat, därav lön 2,500 kronor och tjänstgöringspenningar 1,500 kronor, vartill kunde komma två ålderstillägg, vardera å 500 kronor, efter fem, respektive tio års väl vitsordad tjänstgöring i befattningen. Dessutom ägde bergmästarne uppbära vissa sportler, såsom lösen för mutsedlar, resolutioner och avskrifter, stämpelprovision m. m. Sedermera beviljade riksdagen, första gången år 1913 och därefter årligen, bergmästarne provisoriskt avlöningstillägg med 2,000 kronor till envar; och stadgades för ått-

Bihang till riksdagens protokoll 1924. 1 saml. 66 häft. (Nr 89—90.)

njutande härav särskilda villkor, i vissa avseenden strängare än 1885 års avlöningsbestämmelser.

Enligt den för bergsstatens personal nu gällande staten, vilken fastställdes vid 1919 års riksdag och trädde i kraft med 1920 års ingång, åtnjuter bergmästare en avlöning av 7,500 kronor, därav lön 5,000 kronor och tjänstgöringspenningar 2,500 kronor, vartill kommer ett ålderstillägg å 600 kronor efter fem års tjänstgöring. Förutom dessa löneförmåner tillkommer bergmästare rätt att uppbära vissa sportler — stämpelprovision och expeditionslösen — till ett maximibelopp av 1,000 kronor. I samband med fastställandet av sistberörda stat förklarade riksdagen, bland annat, att de förutvarande ordinarie befattningshavare, vilka icke före den 1 november 1919 anmält, att de ville underkasta sig den nya avlöningsstaten och därvid fästade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunde därtill förbindas, skulle vara bibehållna vid dem enligt då gällande ordinarie stat tillkommande avlöningsförmåner.

Sådan anmälan gjordes icke av bergmästaren i mellersta bergmästar-distriktet Carl Oskar Norelius, vilken, född år 1861, den 31 januari 1902 utnämns till sin innehavande tjänst. Avlöningen till Norelius utgår sålunda alltså enligt 1885 års stat med ett sammanlagt belopp av 5,000 kronor för år, varjämte han äger uppbära sportler till obegränsat belopp.

*Ansökning av
bergmästaren
C. O. Norelius.*

I en till Kungl. Maj:t ställd, den 14 september 1923 dagtecknad skrift har Norelius nu anhållit, att Kungl. Maj:t ville förklara honom berättigad att, räknat från och med den 1 juli 1923, övergå på den nu gällande staten för bergsstaten. Till stöd härför har Norelius anfört i huvudsak följande.

Vid den tidpunkt — före den 1 november 1919 — då Norelius hade att anmäla, huruvida han ville övergå å den nya avlöningsstaten för bergsstaten, hade han varit av den uppfattningen, att det provisoriska avlöningstillägg å 2,000 kronor, vilket dittills utgått till bergmästare, även efter 1919 års utgång skulle kunna, på särskild ansökning, få uppbäras av honom. Övergång till den nya staten hade under sådana omständigheter icke synts honom särskilt förmånlig. Vid nyssnämnda tidpunkt hade dessutom pågått arbete rörande ny lönereglering för bland annat de centrala ämbetsverken, avsedd att efter hand utsträckas även till de underlydande lokalstaterna. Då ny lönereglering således hade förväntats inom kort tid bliva genomförd även för bergsstaten, hade han ansett sig kunna kvarstå å 1885 års stat under ytterligare den ringa tid, som han antagit komma att förflyta, innan dylik lönereglering trädde i kraft. Sedan Kungl. Maj:t därefter förelagt 1923 års riksdag förslag till ny definitiv lönereglering för befattningshavarna vid bergsstaten, hade Norelius anhållit att få övergå å den nya stat, som i enlighet med nämnda förslag varit avsedd att tillämpas från och med den 1 juli samma år. Då någon

lönereglering för bergsstaten emellertid icke kommit till stånd vid 1923 års riksdag, hade icke heller hans nyssnämnda framställning föranlett någon åtgärd.

Enligt vad Norelius efter ovannämnda anmälningstids utgång inhämtat, skulle en övergång från hans sida på 1920 års stat för honom blivit långt mera förmånlig än han förut i sådant hänseende föreställt sig, i synnerhet som något provisoriskt avlöningstillägg icke kunnat tilldelas honom. Då hans bergmästartjänst vore en av de mest arbetskrävande bland dylika tjänster och det av honom begångna misstaget icke syntes för all framtid böra beröva honom rättvis ersättning för hans arbete, vågade han hoppas, att Kungl. Maj:t ville till hans framställning lämna bifall.

Över förevarande ansökning hava utlåtanden avgivits av kommerskollegium den 7 januari och av statskontoret den 18 februari 1924.

Efter att bland annat hava erinrat om 1885 års avlöningsbestämmelser för bergsstatens befattningshavare ävensom de särskilda villkor, som knutits vid de från och med år 1913 beviljade provisoriska avlöningstilläggen, anför kommerskollegium för egen del följande:

»Då Norelius ej ingick på den från och med år 1920 gällande lönestaten, för vars åtnjutande gälla villkor och bestämmelser enligt kungörelse den 19 juni 1919 (nr 501), i vissa avseenden innebärande ytterligare skärpningar, sänktes alltså hans avlöning med 2,000 kronor, oavsett dyrtidstillägg. Den förmån, han skulle kunna hava av att ej vara underkastad den begränsning i sportlers åtnjutande, varom 1919 års kungörelse stadgar i punkt b) 8), torde under nuvarande tryckta tider vara av ringa betydelse. Vad i övrigt Norelii återgång till att vara underkastad allenast de i 1885 års kungörelse stadgade villkoren för avlöningens åtnjutande innebär i ekonomiskt avseende kan kollegium ej bedöma. Att däremot ur tjänstesynpunkt en viss fördel skulle vinnas genom Norelii övergång till nu gällande lönestat och därmed följande underkastelse under de nya avlöningvillkoren synes icke uteslutet. I varje fall skulle härmed ernås en likformighet mellan befattningshavarna, vilken i detta avseende vore önskvärd.

I detta sammanhang anser sig kollegium böra omnämna, att hos kollegium genom Norelii kvarstående å gammal stat tvekan uppstått rörande tidpunkten för hans blivande pensionering. Denna skulle enligt 5 § i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension (nr 851) inträda för bergsmästare vid 67 levnads- och 35 tjänsteår. Genom förordning av den 19 juni 1919 (nr 399) sänktes bergsmästarnes pensionsålder till 65 levnads- och 25 tjänsteår. Ehuru av förarbetena till denna lagändring framgår, att man ursprungligen avsett ställa denna sänkning i sammanhang med villkoren och bestämmelserna för den nya lönestaten, framgår emellertid detta ej av författningens lydelse. Även ett sådant spörsmål skulle givetvis finna sin lösning genom ett bifall till Norelii framställning.

I anledning av vad Norelius anfört angående arbetsbördan inom det honom anförtrodda bergmästartriktet får kollegium vitsorda, att det-

samma, såsom omfattande en stor del av mellersta Sveriges bergslager, är ett av de mest arbetskrävande bergmästardistrikten.

Med hänsyn till vad sålunda förekommit får kollegium förorda medgivande för Norelius att övergå på nu gällande avlöningsstat för bergsstaten».

Statskontoret. Statskontoret utlåter sig på följande sätt:

»På de i handlingarna angivna billighetsskäl får statskontoret i underdånighet tillstyrka, att sökanden medgives rätt att övergå på den nu gällande lönestaten. Sagda medgivande synes dock ej böra givas retroaktivt verkan, utan torde övergången böra fastställas till den 1 juli 1924.

Då riksdagen på sin tid fastställt föreskrifterna om övergången till 1919 års lönestat, synes också nu förevarande fråga, som avser undantag från sagda föreskrifter, böra underställas riksdagens prövning.»

*Departements-
chefen.*

Lika med ämbetsverken finner jag med billigheten överensstämmande, att Norelius medgives tillstånd att övergå å den för bergsstaten nu gällande avlöningsstaten, givetvis med skyldighet för honom att vara underkastad de villkor och bestämmelser, som stadgats för åtnjutande av avlöningsförmåner enligt sagda stat. I fråga om tidpunkten för övergången ansluter jag mig till vad statskontoret därutinnan föreslagit. Anmälan om övergången lärer före den 1 juli 1924 böra göras hos kommerskollegium.

Då förevarande fråga, på sätt statskontoret erinrat, är av beskaffenhet att böra underställas riksdagens prövning, hemställer jag alltså, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen medgiva,

att bergmästaren i mellersta bergmästardistriktet Carl Oskar Norelius må, därest han före den 1 juli 1924 därom gör anmälan hos kommerskollegium, från och med sagda dag övergå å den för bergsstaten nu gällande avlöningsstaten, med skyldighet för honom att vara underkastad de villkor och bestämmelser, som gälla för åtnjutande av avlöningsförmåner enligt sagda stat.

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla samt förordnar, att proposition i ämnet skall till riksdagen avlåtas av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
J. H. Göransson.